

TÖMER'DE YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRENEN ARAP ÖĞRENCİLERİN KOMPOZİSYONLARINDA HATA ANALİZİ*

Derya Adalar Subaşı

Özet

Ankara Üniversitesi Türkçe ve Yabancı Dil Araştırma ve Uygulama Merkezi Tömer'de Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen Arap öğrencilerin kompozisyon hataları üzerine değerlendirmeler yaptığımız bu çalışmanın veritabanını oluşturmak amacıyla Tömer'de 2009 yılında Türkçe öğretim sınıflarında Temel, Orta ve Yüksek düzeylerde Türkçe öğrenen yirmi Arap öğrencinin kompozisyon sınav kâğıtları edinilmiş ve bu kâğıtlardaki ortak ya da benzer hatalardan yola çıkılarak çeşitli çıkarımlarda bulunulmuştur. Elimizde bulunan veriler incelendiğinde genel olarak yapılan hataları çeşitli kategorilere ayırmamız mümkündür. Bu hatalar büyük ölçüde diller arası hatalar grubuna alabileceğimiz, anadil olarak Arapçanın hedef dile etkisi sonucu ortaya çıkan hatalardır. Bu hatalar anadildeki bir dilbilgisi kuralının hedef dilde kullanımıyla ortaya çıktığı gibi, anadilden yabancı dile çeviri yapılması sonucu da ortaya çıkabilmektedir.

Anahtar sözcükler: *Anadili, Arapça, kompozisyon, hata analizi, diller arası hatalar.*

* Bu çalışma, Uluslararası Kıbrıs Üniversitesinin 9-11 Aralık 2009 tarihlerinde düzenlediği 2. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu'nda sunulan bildirinin genişletilmiş şeklidir.

ERROR ANALYSIS ON COMPOSITION OF ARABIAN LEARNERS OF TURKISH AT TÖMER

Abstract

The purpose of this study is to evaluate the composition errors of Arab Students learning Turkish as a second language at TÖMER (Turkish and Foreign Languages Research and Application Centre). It begins with a brief outline of informations related to Error Analysis.

For the purpose of creating a database, the examination papers of twenty students learning Turkish in basic, intermediate and high level classes at Tömer are obtained. After that some hypothesis are made leaving from the common or similar errors of these papers. When we examine these datas, it is possible to particularize common errors in various categories. Most of them are interlingual errors arised from the influence of mother tongue (Arabic) on Turkish. Some of these errors are arised from using grammatical rules of mother tongue. Translation from mother tongue to another is also from errors of them.

Key words: *Mother Tongue, Arabic, composition, error analysis, interlingual errors.*

Giriş

Bir dili yabancı dil olarak öğrenmek ve bu dilde yazılı olarak düşüncelerini ifade edebilmek şüphesiz bir beceri gerektirmektedir. Bu beceriyi kazanabilmek de tecrübeler sonucunda olabilmektedir. Yazabilme becerisi aynı zamanda herhangi bir konu üzerine anlatımı veya ifadeyi yeni bir metin olarak ifade etmek demektir (Myles, 2002:1). Ancak bu beceriyi sağlayana kadar bazı hataların yapılması da doğaldır. İkinci bir dil öğrenen her kim olursa olsun, bu dili ilk aşamada anadiliyle paralellikler kurmaya çalışarak öğrenir. Öğrenme süreci zamanla yazabilme sürecine doğru ilerler. Anadilinde kompozisyon yazan insanların bile hata yaptığı düşünüldüğünde hata yapmanın öğrenme süreci içinde kaçınılmaz olduğunu yadsıyamayız (Corder, 1967: 161).

Hangi dil olursa olsun yapılan hatalar, öğrencinin anlatılanları ne kadar öğrendiğini göstermesinin yanı sıra, öğreticiye de hangi konulara ağırlık vermesi gerektiğini göstermektedir. Öğrenci dilde kullanılan kuralları doğru bir şekilde öğrenirse, bunu dilbilgisel açıdan da anlamlı bir formata oturabilir.

Peki, nedir bu hataların nedenleri?

Öğrencilerin yazılı anlatım sırasında yaptıkları hataları farklı nedenlere bağlamak mümkündür. Anadil grameri, sözcük ve cümle yapıları hatta dilin türü ve mensubu bulunduğu dil ailesinin karakteristik özellikleri bile hedef dile hata olarak yansımaktadır. Öğrenci anadilinde düşüneceği için, hedef dili anadilinin işletim sistemine uygulayacaktır (Hendrickson, 1980: 216).

Erdoğan'a göre tüm hatalar aynı değildir; bazıları tamamen yerleşmişken, bazıları da öğrencilerin kendileri tarafından kolaylıkla düzeltilebilmektedir. Bu nedenle araştırmacılar ve yabancı dil öğretmeleri, ikinci dil edinimini anlama konusunda, ipucu vereceği düşüncesiyle, yeni bir dil sistemini oluştururken yapılan hataların çözümlenmesi gerektiğinin farkına varmışlardır (2005: 261).

Şanal'a göre dil öğretiminde ve öğreniminde, dilbilimcilerin sağladığı yöntem ve prensiplerin her birini kullanarak öğrenen kişinin yaptığı hataları sistematik bir şekilde açıklama, tanımlama ve belirme tekniğine hata çalışması (hata analizi) denir (2008:597). Yapılan bu hatalar dilbilimsel olarak aşağıdaki gibi sınıflandırılmaktadır.

- 1- Diller arası hatalar (*Interlingual Errors*): Bu tür hatalara aktarım hataları da denir. Bu hatalar genellikle anadilinde düşünülenleri, hedef dile, olduğu gibi aktarmak suretiyle yapılmaktadır.
- 2- Dil içi hatalar (*Intralingual Errors*): Bu hatalar daha önce öğrenilen dilin etkisiyle olan hatalar değildir. Bunlar hedef dilin yapısının, özelliklerinin, kurallarının öğrenciye yabancı gelmesi, dilin doğasında olan kavramların öğrencinin mantığına yerleşmemesi nedeniyle olan hatalardır.

- 3- Gelişimsel Hatalar (*Developmental Errors*) : Bu hatalar dil içi hataların bir alt dalı gibidirler. Öğrencinin hedef dille kurduğu bağın sınıf içi tecrübeler, ders kitabı, öğrencinin kendi çalışması ile sınırlı olması dolayısıyla oluşabilecek hatalardır. Dil içi hatalarla arasında çok az bir fark bulunmaktadır (Ghee Seah, 1981: 14-16).

1. Veritabanının Oluşturulması

Bu çalışmada yukarıda da değindiğimiz hatalar, Türkçe ve Yabancı Dil Araştırma ve Uygulama Merkezi Tömer’de Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen Arap öğrencilerin kompozisyon sınav kâğıtları üzerinden değerlendirilmiştir.

Bu çalışmanın veritabanını oluşturmak amacıyla Tömer’de 2009 yılında karma Türkçe öğretim sınıflarında Temel, Orta ve Yüksek düzeylerde Türkçe öğrenen yirmi Arap öğrencinin kompozisyon sınav kâğıtları edinilmiş ve bu kâğıtlardaki ortak ya da benzer hatalardan yola çıkılarak çeşitli çıkarımlarda bulunulmuştur.

Yapı bakımından bükümlü bir dil olan Arapça, Hami-Sami dil ailesinin Sami koluna mensup bir dildir. Bu çalışmayla Sami dil kökenli öğrencilere Türkçe öğreten öğreticilere faydalı olmak hedeflenmektedir. Çalışma, Türkçe öğrenen Arap öğrencilerin Türkçe yazılı anlatımda yaptıkları hataların nedenlerini ve bu hataları azaltmaya yönelik çözüm önerilerini kapsamaktadır.

2. Veri Analizi

Verilerin incelenebilmesi için göz önünde tutulması gereken unsurlar şu şekilde sıralanmıştır (Ggee Seah: 1980: 4).

- Her iki dilin söz dizimi özellikleri ve genel kurallarına hâkim olmak, böylece olası hataları belirleyebilmek.
- Hata incelemesi yapılacak materyaller için farklı seviyelerden uygun konuları seçmek, bunları nitelik ve nicelik açısından belirlemek, sınıflandırmak ve analiz etmek.

Elimizde bulunan veriler bu açılarından incelendiğinde genel olarak yapılan hataları çeşitli kategorilere ayırmamız mümkündür. Bu hatalar büyük ölçüde diller arası hatalar kategorisine girerler. Yani anadili olarak Arapçanın hedef dile etkisi sonucu ortaya çıkan hatalardır. Bu hatalar anadilindeki bir dilbilgisi kuralının hedef dilde kullanımıyla ortaya çıktığı gibi, anadilden yabancı dile çeviri yapılması sonucu da ortaya çıkabilmektedir. Şimdi bu hatalara ve olası nedenlerine değinelim. Hatalı örnekler aynen sınav kâğıdındaki gibi yazılmıştır.

2.1. Arapça Dilbilgisi Kurallarının Etkileri

2.1.1. Arapça tamlamaların etkisi

Yapılan inceleme sonucunda temel düzey kâğıtlarda özellikle isim tamlamaları konusunda Arapçanın Türkçe cümlelere etkisi gözlenmektedir. Arapçada isim tamlaması yapılırken ismin sonuna bitişik nesne zamirleri de eklenebilir ve bu zamirler bağlantılı sözcüklerde de yinelenir. Bu zamirler olmazsa anlam eksik kalır ve bozular. Örneğin Türkçe,

“Onun güzelliği, çalışkanlığı, zekâsı dillere destandır”

diye bir cümle kurduğumuzda “Onun” sözcüğü tamlayan olarak bütün sözcüklerin başına gelme de olur. Yani, “Güzelliği, çalışkanlığı, zekâsı dillere destandır.”

desek de yanlış olmaz, ancak Arapçada böyle bir cümle kurarken her sözcüğün sonuna tamlayan olarak Türkçede “onun” anlamına gelen “hu” nesne zamiri mutlaka eklenmelidir. Bu kuralın baskınlığı dolayısıyla Türkçe yazan Arap öğrencilerin kâğıtlarında bu tarz cümlelerde zamirlerin de eklendiğini görüyoruz. Örneğin,

“Türkiye’ye gelmeden önce Türkiye ve Türkler hakkında çok şeyler biliyordum. **Onun** güzelliğini bildim. Bildim ki **onun** halkı çok yardımcı ve çok misafirperverlermiş. **Onların** eski gelenekler hakkında da bildim”

cümlelerinde “*onun*” sözcüğü düşürüldüğünde anlam bozulmasa bile Arapçadaki gibi tamlayanı yazma yoluna gitmişlerdir.

Ayrıca bu cümlelerde tamlama yanlışlıklarının yanı sıra “*bildim ki, bildim, biliyordum*” sözcüklerinin cümlelerde anlam darlığına yol açtığını görüyoruz. Bu cümleler Arapçadan çeviri yapılarak yazıldığı için hatalı görünmektedir. Böyle cümlelerde Arapçada cümle başında “*Areftu enne, bildim ki*” kalıbı yaygın olarak kullanılmaktadır. Öğrenci de kendi dilinden çeviri yaptığı için “anladım veya gördüm” demek yerine bu sözcüğü kullanmaktadır.

2.1.2. Arapça bağlaçların etkisi

Arapça cümleler Türkçe cümlelere göre genellikle çok daha uzundur. Farklı bağlaçlar aynı cümle içinde farklı yerlerde kullanılmakta ve böylece beş-altı satırdan oluşan, tek yükleme bağlı uzun cümleler ortaya çıkmaktadır. Bu alışkanlık eskiden beri Araplarda söz söyleme ve yazı yazma kabiliyetinin bir göstergesi olarak görülmektedir. Arapçanın bu etkisi Türkçe uzun cümleler olarak hemen hemen her öğrencinin kâğıdında karşımıza çıkmaktadır.

Örneğin,

“Bazı insanlar para en önemli bir şey düşünüyorlar, her zaman çalışıyorlar, para kazanıyorlar ama sonra anlıyorlar bu çok önemli değil, çünkü onlar çok şeyler yapamazlar, mesela onlara çok yalancı konuşuyorlar, sadece para için vakit geçiriyorlar vb. ama herhalde biz para kazanmamız lazım normal yaşam için”.

cümlesi bağlaçlar yardımıyla uzadıkça uzamış ve anlaşılmaz bir hal almıştır.

2.1.3. Arapça nesne ve zarf kullanımının etkisi

Türkçe cümlelerde “onu, ona” sözcüklerinin yanlış kullanılmasında da Arapçanın etkisi yadsınmaz. Arapça cümlede bu sözcükler kullanılacağı zaman fiile bitişen tek bir zamir kullanılır. Türkçe de ise fiil ayrıdır, zamir eril veya dişil değil tektir. Örneğin “ona hayran kaldım, onu hayran kaldım” cümlesi bu yüzden bir Arap için ayırım yapılamayacak bir cümle olur ve hata yapması kaçınılmazdır. Nerede onu, nerede ona sözcüğünü kullanacağı konusunda çelişkiye düşecektir. Arapça bunu tek bir sözcükle ifade edecektir. “Ketebtuhi” onu yazdım veya bu sözcüğe bir ön ek eklenmesi suretiyle “ketebtu ileyhi” ona yazdım şeklinde.

Türkçe cümle kurulurken bu etkiyle aşağıdaki gibi yanlışlıklar yapılabilmektedir.

“ Birkaç hafta önce İstanbuldaydım ve onu hayran kaldım”

Aşağıdaki cümlede de yer zarfının yanlış kullanıldığını görüyoruz. Arapçada *burada* demek için “hunâ”, *buraya* demek için “ilâ hunâ” sözcüklerini kullanırız. Bu iki zarfın Türkçede kullanımında yapılan yanlışlıklar sonucu,

“Burada geldikten sonra Türklerle beraber olmak için ve oturmak için çok mutlu oldum”.

cümlesindeki gibi hatalar yapılabilmektedir.

2.1.4. Arapça kalıp ifadelerin etkisi

Kompozisyonlarda yapılan hatalardan biri de Arapça kalıp ifadelerin Türkçe yazıda da aynı şekilde kullanılmak istenmesinden kaynaklanmaktadır.

Örneğin :

“Benim yüzümden başarı, sağlık ve para beraber önemlidir” cümlesinin benim yüzümden diye kullanılmasının sebebi Arapça “benim açımdan, bana göre” sözcüğünün Türkçede “yüz” sözcüğüyle ifade edilmesi olabilir. Bu sözcük Arapçada *Min vechî* olarak kullanılmaktadır. Türkçede ... için, yüzünden, ..e göre gibi birbirine çok yakın anlamları içermektedir. Dolayısıyla öğrenci kendi dilinde düşünmekte, zarflar konusundaki bilgi eksikliği nedeniyle de bu ifadeleri doğru şekilde Türkçeye aktaramamaktadır.

2.1.5. Arapça imlanın etkisi

Genel olarak karşılaşılan hatalardan biri de Türkçe yazımda büyük ve küçük harf yazım kurallarına dikkat edilmemesidir. Bunu da Arapça yazımda büyük küçük harf olmamasına bağlayabiliriz.

2.1.6. Arapça cümle yapısının etkisi

Yapılan hatalardan biri de yüklem yanlışlarıdır. Türkçe cümleler genellikle *-dir, -dir* ekleriyle biterler. Çoğu zaman Arapça cümle kuruluşunda yükleme böyle bir ek gelmez. Örneğin “yoktur” sözcüğü Arapçada hayır anlamına gelen, aynı zamanda yok anlamını da karşılayan “lâ” sözcüğü ile ifade edilmektedir. Türkçe kompozisyonlarda bu kullanımın etkisini büyük ölçüde görüyoruz.

Bir sınav kâğıdındaki “Sağlık eğer yok yani hayat yok, mutluluk yok” cümlesi, ya da başka bir kâğıtta yer alan “Göller ki yüzmek uygun yok” cümleleri bu kullanıma örnek olarak gösterilebilir. Türkçe düzgün ifadeyle “Yüzmenin uygun olmadığı göller ya da göller de yüzmek uygun değildir” cümlelerinde “yok” sözcüğüne karşılık gelen “olmayan” ve “değildir” sözcüklerinin kullanılmadığını görüyoruz. “Bu yüzden her insan çok çalışmak ve sabırlı olmak lazım” cümlesi de Arapça cümle yapısının aynen Türkçeye aktarılması dolayısıyla hatalıdır.

Fiil cümlelerinin yüklemlerindeki zaman uyumsuzlukları, özne yüklem uyumsuzlukları da bu hata kategorisine alınabilir. “Türkiyede on aydan beri okudum”, “Şimdi uzaktayız onlar da ve ben de çok pişmanlık duyuyorum”, “Belki dünyamızda bütün sorunlar çözebiliyorlar” gibi cümleler deki hatalarda Arapça fiillerdeki şahıs çekimlerinin çok olmasından kaynaklanıyor olabilir. Bilindiği gibi Arapçada on dört tane zamir vardır. Bir fiil on dört farklı şekilde çekilmektedir. Yazım sırasında Arapça düşünen öğrencinin kafasındaki şablonu Türkçedeki altı şahıs çekimine yerleştirirken hata yaptığı düşünülmektedir.

2.1.7. Yanlış sözcük kullanımı

Sınav kâğıtlarında yanlış kullanılan sözcüklere de rastlanmaktadır.

Örneğin,

“Bence marka çılgınlığı bir hastalıktır hayatta marka avlamaktan başka daha ilginç şeyler vardır”.

Yukarıdaki cümlede “avlamaktan” sözcüğü bu cümleye uymamaktadır. Öğrenci burada “marka avlamak” derken “marka peşinde koşmak” demek istemiş olabilir.

“Sanat dalında bence bir kralımız var, yok sadece benim ülkem için, tüm müzik ve sanat dünyası için çok önemli ve etkili olan bir artist” cümlesinde “yok sadece

benim ülkem için” derken “yok” sözcüğü yanlış kullanılmıştır. Öğrenci aslında bu sözcük yerine “sadece benim ülkem için değil” demek istemiştir.

“Gerçekten Türk markaları çok deliyim” cümlesinde de Arapçada bir şeyi çok sevmek, onun için deli olmak anlamında kullanılan “tecennene” fiili düşünülerek hata yapılmıştır.

2.1.8. Sözcük türetme hataları

Güven değil-güvenli değil, çalışma zorunda, eğitimsiz sorunlar-eğitimsizlik sorunları, bitmekten sonra, bittikten sonra gibi sözcük türetme hataları bulunmaktadır. Bu hatalarda hedef dilin kurallarını tam olarak kavrayamamanın etkisi bulunmaktadır. Türkçe sondan eklemeli bir dildir ve sona gelen eklerle sözcük türetmek Arap öğrenciler için kendi dillerinden çok farklı bir özelliktir. Anadilleri Arapça bükümlü bir dil olduğu için sözcük türetmek belli kalıplarla yapılmaktadır. Bu hatalar incelediğinde öğrenci kendi dilinin mantığıyla düşündüğü için doğru yaptığını zannetmektedir. Örneğin yukarıda yer alan -çalışmak sözcüğü Türkçede mastardır ve Arapçadaki mastar şekliyle “çalışma” anlamında kullanılmaktadır. Öğrenci o cümlede mastar kullanacağını bilmektedir, ancak kendi dilindeki şekliyle kullanarak hata yapmaktadır.

Ayrıca fazla ve eksik harf kullanma hataları da bulunmaktadır.

2.1.9. Diğer hatalar

Bu hatalar genellikle dil içi ve gelişimsel hatalar kategorisine alınabilecek hatalardır. *Önlü-Ünlü, saygılıyolar-saygı duyuyorlar, becereli-becerili, söylebilirim-söyleyebilirim, kardeşlerimde-kardeşlerim de, yaşıyormuşlardır-yaşıyorlarmış, burada-buraya, bilerim-bilirim, oturum-otururum, serpiştirdi-serpiştirdi, dipki-tepki* sözcükleri bu gruba girmektedirler. Bu sözcükler içinde genellikle büyük-küçük ünlü uyumu hataları göze çarpmaktadır. Bunu Arap alfabesinde sesli harflerin olmamasına bağlayabiliriz. Arapçada harflere ses değerlerini kazandıran hareketler vardır. Bu hareketler de sadece “a, e, i ve u “ sesi verirler. Oysa Türkçede sekiz adet sesli harf vardır ve Araplar kendilerine yabancı gelen sesli harfleri telaffuz ederken bile çok zorlanmaktadırlar. “ü, o ve ö” gibi. Bu nedenle bu harfleri yazarken de çok hata yapmaktadırlar. Ayrıca ad durum eklerinde, sert sessizlerin yumuşamasında, bağlaçlarda, kaynaştırma harflerinde sözcükleri yanlış, eksik veya fazla kullanarak Türkçe dilbilgisi hataları da yapmaktadırlar. *Dolapımda-dolabımda, başarılıken, sağlıklıken, paralıken, yaşdayken-yaştayken, hata-hatta, stiline öğrenmeye-stilini öğrenmeye, görüşün-görüşünü, olduğun-olduğu* gibi.

Dilbilgisel hataları bularak bu hatalar üzerine değerlendirmeler yapmak mevcut dilbilgisi kuralları dâhilinde daha kolaydır. Ancak Arap öğrencilerin yaptığı bazı hatalar da vardır ki öğretici de orada öğrencinin ne demek istediğini anlamayabilir. Bu hatayı anlayabilmesi için öğreticinin mutlaka Arapça bilmesi gerekmektedir.

Örneğin,

“Ülkemde birçok ünlü insan var. Her alanda *basmalarını* koyarak tarihe girdiler” cümlesinde “*basmalarını*” sözcüğü çok anlamsız görünmektedir. Oysa “*basma*” kelimesi Arapçada “iz bırakmak, damga vurmak” anlamlarına gelmektedir. Arapça bilmeyen bir öğretici bu hatayı sınıflandırmakta güçlük çekecektir.

Sonuç ve Öneriler

Sonuç olarak kompozisyon yazabilme becerisi anadilinde bile olsa belli bir birikim ve eğitim gerektirmektedir. Yukarıda hata olarak nitelendirdiğimiz tüm maddeler doğru olarak uygulansa, hatalar en aza indirgenmeye çalışılsa da, bunları yazıya aktarış şekli ve verilen mesaj kesinlikle yazan kişinin becerisine bağlıdır. Ancak yabancı dil öğrenen kişiler için değerlendirme yaparken bu beceriyi daha geri planda değerlendirmekteyiz. Aşağıda yer alan çözüm önerileri aslında sadece Arap öğrencileri değil, genel olarak yabancı dil öğrenenleri kapsamaktadır. Ancak bu maddeler Arap öğrencilerin yaptıkları hatalar üzerinden oluşturulmuşlardır. Dil öğreticilerine faydalı olabilmek hedeflenmiştir.

- 1- Arap öğrencilere cümlelerin uzun yazmanın önemli olmadığı, asıl önemli olanın az sözle çok şey anlatabilmek olduğu aktarılmalıdır.
- 2- Kompozisyon yazılırken yapılan hataların büyük ölçüde anadildeki bir dilbilgisi kuralının hedef dilde kullanımıyla veya anadilden yabancı dile çeviri yapılarak ortaya çıkabildiğini daha önce söylemiştik. Bu tarz hataları en aza indirmek amacıyla öğrenciye anadilinde düşünmemesi gerektiği sürekli vurgulanmalı, öğrendiği yabancı dilde sürekli okuma yapması sağlanmalıdır.
- 3- Öğrencilerin dillerinin Türkçeye nasıl aktarıldığını görmeleri açısından mutlaka Arapçadan Türkçeye çevrilmiş kaliteli bir metni incelemesi gerekmektedir. Bu metinler akademik düzeyde Arapçadan çeviri yapan akademisyenlerin çalışmalarından seçilebilir.
- 4- Arapçada zamirlerin çok olması nedeniyle olabilecek karışıklıklardan ötürü derslerde fiil çekimleri konusuna daha fazla zaman ayrılması gerekmektedir. İkillik (iki kişiyi gösteren zamir bulunması ve buna uygun fiil çekimi) , erillik (maskülen), dişillik (feminen) olmaması dolayısıyla Türkçenin daha kolay öğrenileceği hatırlatılmalıdır.
- 5- Herhangi bir konuda bilgi verilirken öğrencinin kendi dilinde bu kuralın nasıl olduğunu sorgulaması sağlanmalıdır. Farklı yönler varsa -ki mutlaka olacaktır-

bu öğrenciye örneklerle gösterilmelidir ya da öğrenci farklı yönleri kendi bulabilmelidir. Bunun için öğrencinin kendi dilinin gramerine de hâkim olması gerekmektedir. Yapılan hatalar incelendiğinde çoğu öğrencinin kendi dilindeki gramatik kullanımı da yanlış biliyor olduğunu görüyoruz. Dilbilgisel hataları en aza indirmek için öncelikle öğrencinin kendi dilinin gramerini iyice kavraması, bu konuda eksiklerini tamamlaması öğütlenmelidir. Böyle hedef dilin grameriyle yapılacak karşılaştırmalar daha sağlıklı olacaktır.

- 6- Kalıp söz, deyimler veya atasözleri açıklanarak aktarılmalı, aynı ya da benzer kullanımların öğrencinin anadilinde olup olmadığı sorulmalıdır.
- 7- Yapılan hataların sebeplerine inilmeli, öğrenciye nerede hata yaptığı, bu hatasının nedeni, yazımın doğru şekli gösterilmelidir.
- 8- Dil öğreticisi derslerinde başka dillerle ya da öğrencinin diliyle karşılaştırma yaparak öğrettiğinde, öğrenme hızının arttığı gözlenmektedir. Tabii ki öğreticiden tüm dilleri çok iyi bilmesi beklenemez, ancak genel dilbilim kurallarına hâkim, Arapçayı tam olarak bilemese de bu dilin genel özelliklerini bilen bir öğretici daha verimli sonuçlar alacaktır. Unutulmamalıdır ki öğretici tam olarak tüm dilleri bilmesede, karşılaştırma yapmak konusunda öğrenciyi ne kadar sorgularsa, öğrenci de kendini o kadar sorgular ve dilin inceliklerini daha çabuk kavrayarak hatalarını düzeltmek açısından çözüm yolları bulmaya çalışır.

Kaynakça

- Corder, S. P, (1967). *The Significance of Learner's Errors*, International Review of Applied Linguistics in Language Teaching, V/5, Number 4, November, 161-170, Germany.
- Ghee, Seah, (1980). *Contrastive Analysis, Error Analysis and Interlanguage in Relation to Adult Chinese Speakers Learning English As a Second Language*, Simon Fraser University, Canada. Ph. D. Thesis.
- Erdoğan, Vacide, (2005). *Contribution of Error Analysis to Foreign Language Teaching*, Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 1, Sayı 2, Aralık, 261-270.
- Hendrickson, James M. (1980). *The Treatment of Error in Written Work*, The Modern Language Journal, Vol. 64, No.2 (Summer, 1980), 216-221
- Karasar, Niyazi, (2007). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- Myles, Johanne, (2002). *Second Language Writing and Research: The Writing Process and Error Analysis in Student Texts*, TESL-EJ, Vol.6.No.2, A-1, September.
- Şanal, Fahrettin, (2008). *Error-Analysis Based Second Language Teaching Strategies*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı 20, 597-601.